

BESZÁMOLÓK

SZEMLEK

REFERÁTUMOK

PÁLYÁZAT

Fókuszban a könyvtárban

A Nemzeti Kulturális Alap könyvtári szakmai kollégiuma 1996. május 30-án a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárában számolt be a sajtónak az 1996-ra kiírt rendes pályázatának eredményeiről. Ez alkalommal tájékoztatást adott arról is, hogy újabb pályázatot ír ki ez év júniusában „Fókuszban a könyvtár” címmel.

Erre a pályázatra a Nemzeti Kulturális Alap bizottságának az a döntése adott lehetőséget, hogy évente egy-egy területet kiemelt támogatásban részesít. Elsőként a könyvtárakat választotta, hogy ezzel kissé pótolja a Művelődési és Közoktatási Minisztérium által tervezett, de meg nem valósult „Közkönyvtárak Éve” akciót. Erre a célra 150 millió forintot bocsátott a kollégium rendelkezésére.

Az 1996. szeptember 15-ei határidőig összesen 474 pályázat érkezett be. A kollégium október 21-én és november 1-jén hozta meg döntéseit. Fontos megjegyezni, hogy az elbírálás szempontjainak kialakításába, csakúgy mint korábban maguknak a pályázati témáknak a kiválasztásába, bevonta a Magyar Könyvtárosok Egyesülete és a Könyvtári és Informatikai Kamara különféle szervezeteit is.

A kollégium hét témakörre írt ki pályázatot, a következő eredménnyel.

Könyvtári ellátó rendszerek kialakítása és megerősítése

A fő cél az volt, hogy a pályázat ösztönözze a kisebb települések önállóan életképtelen könyvtárait arra, csatlakozzanak egy-egy nagyobb, általában városi könyvtár által működtetett ellátó rendszerhez. 84 pályázat futott be, s 125 millió forint támogatást igényelt. A kollégium 62 pályázónak 69

millió forintot ítél meg főként könyvbeszerzésre, de szállítóeszközre és távkapcsolatokra is.

Egyetemi és főiskolai hallgatók ellátása városi és megyei könyvtárakban

Minthogy a felsőoktatás infrastrukturális ráfordításai nem tartottak lépést a hallgatók számának rohamos növekedésével, a közművelődési könyvtáraknak kellett nagyobb terhet vállalni magukra. Ennek kompenzálására, az alapvető művek többes példányainak beszerzésére, a hiányok pótlására kaptak az 53 millióra pályázó 99 könyvtár közül 68-an 32 millió forintot.

Telekommunikációs kapcsolatok megteremtése

A használók legfőbb értéke, hogy a könyvtárak egymással rendszeres kapcsolatot építsenek ki az információk továbbítására, a máshol feldolgozott információk fogadására és tárolására. Elemi erővel jelentkezett a telekommunikációs berendezések és a számítógépek iránti igény. 220 könyvtár pályázott 138 millió forintnyi kéréssel. A kollégium az eredetileg e célra előirányzott 20 milliós keretet 29 millióra emelte, de még így is keserű döntéseket kellett hoznia. Azt választotta, hogy most a községi és városi könyvtárak fogadóképességének javítására koncentrál, s a megyék és az ambiciózusabb városi projektek támogatását későbbre halasztja. Így 169 községi és városi könyvtár jutott egyenként általában 150–200 ezer forinthez, ami a fogadóképesség elemi feltételeit segíti megteremtteni.

A társadalom könyvtárképeinek formálása

Még mindig nincs tisztában az állampolgárok jó része azzal, hogy mire is való a könyvtár. A korszerű könyvtár az emberek mindennapi létszükségeit kívánja szolgálni. Állandó feladata a könyvtárosoknak, hogy felhívják a lakosság figyelmét a könyvtárhasználat előnyeire. 34 pályázat 12 millió forintot kért e célra, s 30-an kaptak is összesen 6 milliót. Megemlíthető, hogy ebből a keretből támogatta – másokkal együtt – a kollégium a Bartók Rádió dicséretes vállalkozását, amelynek keretében 1996. október 26-ai műsorát teljes egészében a könyvtáraknak szentelte.

Retrospektív katalóguskonverzió

A nagy, egyetemi országos szakkönyvtárak katalógusainak számítógépre vitele közös érdeke valamennyi könyvtárnak, ugyanis ez alapfeltétele az információáramlás és dokumentumellátás felgyorsításának. Az idén a Miskolci Egyetemi Könyvtár, a Veszprémi Egyetemi Könyvtár, a Janus Pannonius Tudományegyetem Könyvtára, a József Attila Tudományegyetem Könyvtára és az Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár kapott 2-2 millió forintot e célra.

A könyvtárközi kölcsönzés támogatása

Közel 4 millió forinttal négy vállalkozás nyert támogatást: a Kossuth Lajos Tudományegyetem Könyvtára és az Országos Széchényi Könyvtár 1-1 milliót kapott az egyre nagyobb terhet jelentő pos-

taköltségekhez, a szombathelyi Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár 200 000-et a könyvtárközi kölcsönzés költségtényezőinek felmérésére, s 15 nagy könyvtár vállalkozása az osztott katalogizációs projekt megindítására 1,5 milliót.

Részvétel a nemzetközi együttműködésben

Magyarország mindig is rá volt utalva a nemzetközi könyvtári együttműködésre: saját határainkon belül messze nem tudjuk kielégíteni a kutatás, fejlesztés, gazdasági élet, kultúra stb. információs igényeit. Létérdekünk tehát, hogy a hazai könyvtárak erősítsék külföldi kapcsolataikat. A 16 millió forintnyi támogatást kérő 23 könyvtár közül most 7 jutott összesen valamivel több mint 2 millió forint-hoz.

A kiosztott összeg némileg meghaladja az előirányzottat: a mintegy 2 milliós többlet a kollégium 1997-es keretét terheli.

Bár a „Fókuszban a könyvtár” akció eredményei csak 1997-ben fognak megmutatkozni, meggyőződésünk, hogy a Nemzeti Kulturális Alap bizottsága jól döntött, amikor először a könyvtárügyet választotta, hogy kiemelt támogatásban részesítse.

Budapest, 1996. november 6.

Papp István
(a könyvtári szakmai kollégium elnöke)

Prágai fórum az információs társadalom kialakulásáról

Prágában rendezték meg 1996. szeptember 12-én és 13-án az *Európai Unió (EU)* és a *kelet-közép-európai országok (KKEO)* második fórumát az *információs társadalomról (IT)*. A Cseh Köztársaság Nemzeti Információs Központja által szervezett alkalomra 400 résztvevő érkezett, közülük mintegy százan Albánia, Bulgária, Csehország, Észtország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Macedónia, Magyarország, Románia, Szlovákia és Szlovénia miniszteri szintű hivatalos küldöttségének tagjaként. Rajtuk kívül – természetesen – jelen voltak az EU képviselői, az élenjáró ipar, a távközlés és a K+F reprezentánsai.

Ez a fórum ott folytatta, ahol az első (Brüsszelben tartották) tavaly abbahagyta az IT kialakulásának kérdéseivel kapcsolatos eszmecserét, különös súlyt helyezve az ipar, a kutatás, a pénzügy és az államigazgatás, illetve az EU és a KKEO közötti kapcsolatokra és kooperációra.

Az első nap eseményei

A második fórumot hivatalosan a cseh küldöttség vezetője, *Jaromír Schneider* gazdasági miniszter nyitotta meg, aki egyben az első napi tanácskozások elnöki teendőit is ellátta.

Bangemann bevezető előadása

Martin Bangemann, az EU iparért, információs technológiáért és távközlésért felelős megbízottja tartotta a fórum bevezető előadását. Benne az európai IT általános vízióját vetítette a közönség elé. Rövid visszapillantásából kitűnt, hogy az IT kifejlesztésére máris megtörténtek az első fontos lépések. Ezekből lassan-lassan kirajzolódik, hogy miről is van szó. Nem kevesebbről, mint egy olyan összeurópai együttműködés szükségességéről, amely korántsem csak a gazdaságot és a kultúrát alterálja, hanem a társadalom életének valamennyi szektorát.